

MALA OZNANILA

Preklie! Izjavljam, da so moji izrazi zoper razžalje nje časti proti Jakob Volčanšek neresnični. — M. Feršič. 80

Tisti, ki je odpeljal iz mesta mladega črnega psa, naj ga takoj pripelje nazaj, drugače se ga takoj naznani! 74

Prodajam težke žrmlje, ki se lahko rabijo na veler in na gepelj, z železnimi kolesi, dobro ohranjen. Na ogled so v Hodošah št. 25 pri Ptujcu. 77

Krojač Mihael Herček se prosi, da se zglasi na Remniku prav kmalu. 85

Mizarsko orodje in okove za pohištvo in stavbe, emajlirano posodo in drugo železnino kupite dobro in po nizki ceni pri Josipu Jagodiču, Celje, Glavni trg. V vsakem petem paketu po pol kg zdravstvene sladne kave Viktor Jarc, ki je izvrstne kvalitete, se nahaja 2 Din v gotovini za premijo. 83

Trg. pomočnik želi službe v mestu ali na deželi. Naslov v upravi lista. 73

Javna zahvala,

katero tem potom izrekam jugoslovanski zavarovalni banki »SLAVIJA« v Ljubljani za nedvse kulantno izplačano odškodnino za požarno škodo, ki sem jo utrpel dne 6. novembra 1927, ter jo vsakomur priporočam.

Misljinje, 11. januarja 1928.

KONRAD IRŠIČ
v leposestnik.

89

pletljaje, ker je dobro vedel, da so dolga potovanja na tropičnih vodah ravnotako nevarna, kakor lepa.

Opozoriti Goversa, da je položaj vznemirljiv, razložiti mu, da Amerikancu ni mogoče zaupati, bi bilo popolnoma brezuspešno, ker po Goversovem mnenju ni mogoče sumničiti človeka, ki je v šoli prestal preizkušnjo prijateljstva. Dübello je ravno slišal, ko je Betkin brat ponudil Amerikancu, da bi jedel pri isti mizi ko oni, kar je ta takoj sprejel.

Betka se je hitro vživela v novi položaj. Česar se je Dübello bal, se je zgodilo, med Betko in Las Casasem se je kmalu razvilo tovarištvo.

— Veš — mu je ob priliki rekla, ko sta sama sedela na zgornjem krovu — smili se mi skoraj.

— Zakaj neki? Saj je zdrav in si lahko kupi vse, kar se na svetu dobi za denar.

— Nekako potrj je. Mislim, da se ne more otresti tega, da ga mi Evropejci ne prištevamo popolnoma med belokožce. Včasih tako govori, da takorekoč čutim, ko da se zelo sramuje svojega argentinskega pokolenja.

Dübello se je glasno smejal:

— Veruj mi, da se temeljito motiš! Argentinec je ravno tako ponosen na svoj narod, kakor katerokoli drugo ljudstvo. Sploh pa, kaj te je privedlo do tega mnenja.

— Ne vem . . . — Betka je zelo pozorno gledala

Učena za pekarno, krepkega in zdravega, sprejme: V. Pajek, Središče ob Dravi. 71

Majer ali švajcar s 4 do 5 delavskimi močmi išče takoj službo. Naslov v upravi lista. 91

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu F. Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolizejska ul. 18, 79

Iščem mali kmetijski mlin z malim posestvom, oziroma odkupim od starih ljudi min, tako da bi dal do smrti vžitek in poplačam dolg, narejen na mlin in posestvo. Naslov v upravi lista. 92

Prodajam vsled družinskih razmer lepo posestvo z mlinom in dvema viničarijama, skupaj 48 oralov, v najlepši legi. Naslov: Alojzija Rajšp, Drvanja št. 20, pošta Sv. Benedikt v Slov. gor. 69

Radi selitve se proda hiša z vrtom s prostim stanovanjem. Pobrežje pri Mariboru, Cesta na Brezje 8. 95

Prodajam posestvo, 4 orale zemlje, veliki sadonosnik, 10 minut od Slov. Bistrice. Naslov v gostilni Zorzini v Slov. Bistrici. 93

Vinogradiško posestvo, velik sadonosnik, njive, travniki za 10 glav živine, 3 hiše, blizu farne cerkve mariborske okolice na prodaj. Naslov v upravi

Prodajam hišo z trgovskim lokalom, z gostilniškimi prostori, mali vinograd ter nekaj zemlje v lepem kraju na deželi. Naslov v upravi lista pod »tik farne cerkve«. 51

Lepo posestvo, 21 oralov zemlje, se takoj proda za 50.000 Din. Denarja se samo povvica rabi. Posestvo je 2 km od Loč. Vpraša se pri Petru Fleck, Loče pri Poljčanah. 54

Oglas v "Slovenskem Gospodarju" ima največji uspeh!

Uprava specialne kmetijske šole v St. Juriju ob južni žel. išče primerne kravarja za govedo, ki bi znal tudi molziti. Sprejeti je mogoče vsled pomanjkanja stanovanja samo neoženjenega.

Poravnajte naročnino za „Slov. Gospodarja“!

Dohodek ki ga prezremo.

To je dohodek, ki se nam zdi neznamenit, ki pa je v resnici zelo visok in ki je prav lahko in z majhnim trudom dosegljiv. Mislim tu na dohodek vsled boljše čistitve živine ter vsled zatiranja raznih zajedalcev.

Redki, zelo redki so kmetovalci, ki se zavedajo, kako ugodno vpliva redno snaženje in uničevanje razne mrčesi na žival. Mnogi vedo sicer, da je dobro čistiti živino, vendar se mnogim živinorejcem ne zdi vredno, posvečati tozadavnemu delu potrebno pažnjo. So pa celo ljudje, ki so mnenja, da se goveda počuti bolje, ako je n. pr. v zimski dobi pokrita z debelo naklado blata in tudi gospodinje še najdemo, ki mislijo, da spadajo uši k rednemu razvoju svinj.

Poizkusi, praktični in znanstveni, pa so neizpodbitno dokazali, da je vsaka nesnaga živalim v kvar in da povzroča razna mrčes zelo veliko škodo. Raditega pravi že star pregovor: »Strežba in snaga, pol krme odvaga.« Žival, ki jo redno čistimo, mnogo bolje in hitreje prebavlja, boljše žre in nam da vsled tega tudi več koristi. Redno miščenje, odstranitev blata in prahu ima izredno pozitivno vpliv na delovanje kože, krvnega obtoka in s tem tudi na vse organe.

Poizkusnim potom se je n. pr. dognalo, da je pri kravah, katera niso čistili deset dni, padla mlečnost za 6 do 10%. Ako povprečno mlečnost krave nastavimo z 2000 l mleka na leto in ako vpoštevamo, da se mlečnost vsled zanemarjenja čistitve zmanjša povprečno le za 8%, znaša pri ceni mleka 2 Din za 1 liter tozadavna povprečna izguba samo pri eni živali le 320 Din. To je svota, ki nam da misliti in ki bi jo sicer lahko z majhnim trudom in z rednim snaženjem zaznamovali kot večji letni dohodek.

Se očitnejša pa je korist čistitve svinj in zatiranja njih uši, ki sesajo živalim kri in jih zadržujejo v rasti in debeljenju. Korist zatiranja uši je natančno in številčno doka-

konec čevlja. — Ko me je prvič prosil za ples, se mi je zdelo, da je napol pričakoval negativen odgovor.

— Res je, v Buenos Airesu Evropejec in domačin malo občujeta. Redko obiščeta drug drugega in evropejska dama bi gotovo ne plesala z Argentincem, ako bi jo prosil!

— Zakaj ne? Doma pa bi se nasprotno ne obotavljale, marveč bi rade ugodile; ker Argentinec čudovito pleše.

— Tako je; doma bi dama plesala tudi z zamorcem, česar bi v Afriki gotovo ne storila.

— S tem hočeš reči, da se plemensko in barvno vprašanje začne šele v domovini barvancev.

— V gotovem oziru je temu tako. Na vsak način pa je res, da se tam ne sme storiti, kar je v Evropi dovoljeno.

Betka je z ostrim glasom odgovorila:

— Vendar je smešno, kako ste vi možje nedosledni. Petdesetkrat sem to slišala, ko si Gregorju na vse pretege dopovedoval, da v Južni Ameriki ni niti plemenskega, niti barvnega vprašanja.

— Plemensko in barvno vprašanje obstoja povsod in vedno, ko gre za žensko — je odgovoril mirno Dübello.

— Vedi, da žena sama ve najbolje, kako se naj vede v tem vprašanju.

Da boste dodre gospodinje, je treba, da imate tudi knjige pri rok h! Preberite njih seznam, ki je danes priložen!

Gospodinje!

zal oskrbnik Wittek. Na podlagi točnega tehtanja in merjenja je pri stolecu svinj 7 živali ugotovil, da se je dnevni prirastek na živi teži povprečno pri vsaki živali po izvršenem uničenju uši zvišal za 0,28 kg. Parkratno mazanje z zmesjo masti, olja in žveplenega cvetu je torej zvišalo povprečno živo težo ene živali nad ¼ kg na dan. Vrednost povprečnega večjega prirastka v navedenem slučaju pri ceni 12 Din za 1 kg žive teže znaša dnevno 3 Din. To je pri eni živali. Koliko znaša potem to pri vseh živalih v teku enega celega leta?

Iz vsega tega sklepamo, da je čiščenje in snaženje, katero smatramo često za postransko in nepotrebno opravilo velikega pomena za zvišanje koristi živali in s tem tudi za zvišanje dohodkov sploh. Za zvišanje dohodkov ki jih v naši nevednosti mnogokrat omalovžujemo in prezremo.

F. Wernig.

Človek brez sna je vsega usmiljenja vreden. Dnevna nega vseh delov telesa z Fellerjevim milodišečim Elsafluidom povečava odpornost telesa, doprinaša močno spanje, brani zdravje in zaščiti pred prehladom, influenco, gripo, hripavostjo, sluzavostjo in kašljem. Ze naši starši in dedje so se radi posluževali z Fellerjevim Elsafluidom v zunanji, kakor tudi v notranji uporabi kot bol ublažujočim domačim sredstvom in kozmetikom. Posebno prija kot mazilo pri revmatičnih boleznih. V lekarnah in tozadevnih trgovinah poiskusna steklenica 6 Din, dvojna 9 Din, specialna steklenica 26 Din, ali po pošti 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici za 62 Din, razpošilja lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Esatrg 341, Hrvatska.

GOSPODINJSTVO

Česa pričakuje žena od domovine.

Veliko dandanes govorijo in pišejo o ženi, njenih pravicah in njenih nalogah, ki naj jih vrši v javnem življenju v dobrobiti skupnosti in domovine. Pri vsem tem pa se nekako zapostavlja njen glavni in prvi poklic, poklic matere in gospodinje. Premalo se upošteva in razumeva njeno tiho delo, ki ga dan za

dnevom neopaženo vrši v skromni enoličnosti, ki je pa za javnost mnogo globjega pomena kot vse ono, kar more storiti žena v službi javnega življenja. Ta trditev ima na prvi pogled videz pretiravanja, pa je navzlic temu resnična. Narod, pravijo, je tak, kakoršne so njegove matere in žene. To velja v navedenem, velja pa tudi v narodnogospodarskem oziru. Bodočnost našega naroda, naše domovine je v rokah mladine. In delo naših žen je vzgojiti in pripraviti to mladino, da se bo zavedala svoje velike odgovornosti, dati domovini močnih, značajnih in plemenitih ljudi, ki ne klonajo in ne bežijo, ampak so pripravljeni tudi na žrtve, kadar zahtevajo tako višji oziri. Naše matere morajo dati domovini ljudi, katerih versko pojmovanje ni samo rahla, lepa lupina brez jedra, ampak ljudi, ki izpovedujejo versko prepričanje s svojim življenjem in to dosledno in povsod, kamor jih postavi v življenju božja previdnost.

Nič manj važna je za narod žena gospodinja v narodnogospodarskem oziru. Dobri dve tretjini narodnega premoženja gre skozi njene roke. To znači velikansko moč, ki jo more porabiti v prid skupnosti, če se zaveda svojih dolžnosti in obveznosti napram domovini. V narodnogospodarskem smislu dela ona gospodinja, ki skrbi, da se v njenem okolju pomnožijo pridelki, ki služijo za prehrano. Dalje gospodinja, ki uporablja kjer le gre doma pridelano blago (pospešuje n. pr. po krajevnih razmerah pridobivanje lanene in volnene preje). Taka gospodinja daja pri nakupovanju prednost v domovini napravljenim izdelkom in odklanja po možnosti uvoženo inozemsko blago. Slednjič podpira narodno gospodarstvo tudi z varčnim, smotrenim gospodinjstvom.

O vseh teh panogah, ki spadajo v gospodinjski delokrog, bomo govorili na tem mestu v »Slovenskem Gospodarju«. Dobro bi pa bilo, če bi javile gospodinjke svoje mnenje in svoje želje glede snovi, ki naj bi se uporabljale. Tozadevne dopise sprejema naše uredništvo.

O štedilniku in kurjavi.

Štedilne peči ali štedilniki se vedno bolj uveljavljajo v naših kuhinjah. In prav je tako. Dobro napravljen štedilnik prihrani gospodinjki trud, čas in kurivo. Slednje pa le tedaj, če je pravilno napravljena. Večkrat naletimo na štedilnike, ki ne zaslužijo tega imena, ker porabijo za ogrevanje ogromno kuriva. Vzrok tiči največkrat v tem, da se na-

haja kurišče pregloboko in da je vzdana rešetka prevelika, vsled česar je tudi notranji prostor prevelik in se plini preveč ohladijo, preden pridejo do štedilne plošče. To ima za posledico preveliko uporabo kuriva. V tem slučaju stori gospodinja najbolje, če pokliče izvežbanega pečarja, ki dvigne in podloži rešetko tako, da dobi pravo višino, in obloži stranske stene s primernim prizidkom. Pravilna višina, ki se meri od rešetke do spodnje strani štedilne plošče, znaša pri malih štedilnikih 15–16 cm, pri srednjih 16–17 cm in pri velikih 20–22 cm. Velikost rešetke pri srednjem štedilniku naj bo 12×25 cm (oblika navadne opeke). Stroški takega popravila so kmalu kriti s prihrankom kuriva.

Veliko toplote se tudi razgubi, če je mostiček, to je prostor, kjer zapuščajo ogreti plini kurišče, prenizek. Posledice so iste, kakor pri preglobokem kurišču. Vročina se porazgubi, preden pride do pečic in kotlička, in ti so slabo ogrevani. Tudi tu pomaga pečar s tem, da dvigne mostiček na pravo višino in tako zoži prostor. Poševna razdalja med mostičkom, štedilno ploščo in pečico naj meri pri manjših štedilnikih 5–6 cm, pri večjih 6–7 cm.

Tudi razne poškodbe štedilnika niso brez učinka na kurjavo. Skozi razpoke in špranje na štedilnih ploščah in vratih pride zunanji zrak ki zmanjšuje zračni preprih, slabi kurjavo in ohladi pline. Škoda pri kurivu je lahko prav občutna, istotako je moteno redno poslovanje. Če ne moremo drugače od pomoči, si začasno pomagamo s tem, da zamazemo vrzeli z ilovico.

Slabemu razgrevanju štedilnika in pečice je lahko krivo tudi, če se naleže med štedilno ploščo in pečico ali kotličkom za vodo pepel ali saje. Oba sta slaba prevajalca toplote in slabita učinek kurjave. Redno mesečno ometanje zabrani ta nedostatek.

Štedilnik mora biti vsak dan očiščen. Najboljše opravimo to delo, če zapremo vrata pepelišča in spravimo iz kurišča ves pepel s pripravnim kaveljnom. Zlindro in neizgorele kose poberejo z lopatico. Rešetka mora biti popolnoma prazna, da ima zrak prost dostop do kuriva. Dobro je, če imamo v pepelišču ploščevinast predalček, v katerega pada pepel in ki ga lahko iztresemo zunaj hiše, da ne prašimo hišnih prostorov.

Podkurimo lahko z rahlo zmečkanim ter razkosanim papirjem in drobnimi treskami, na katere naložimo drobno nasekana, kratka drva. Ko se je razgorelo, priložimo premog v kosih jajčne belosti. Pri tem pazimo, da ne udušimo ognja. Pri nadaljnem nalaganju

III.

»Gebria« je štiriindvajset ur stala v Rio, da bi potniki, ki hočejo prebiti eno noč na suhem, lahko zadostili svoji želji. Dübello je izjavil, da bo na ladji v luki zelo vroče in bi bila škoda, zamuditi priliko, da si ogledajo mesto. Ko so torej dobili dovoljenje za izstop, so Betka, Gregor in on zapustili ladjo z namenom, da naročijo sobe v hotelu »Gloria«.

Načrt je bil ta, da se vsedejo v avto in pregledajo hribovito okolico, naredijo izlet, ki ga naredi vsak turist, ki obišče Rio de Janeiro, v Cobacabani hodo obehdovali in obiščejo krasni kazino. Ta načrt je priporočal Dübello.

Usoda pa je drugače odločila; kajti ko so vstopili v mesto, so videli, da je ravno karneval. V tem slučaju pa se za tujca nikdo ne briga. Štiri dni je mesto izven sebe. Nikjer avta, ki bi jih prepeljal v Tijnko; vse trgovine zaprte. Ulice polne papirnatih zmajev in konfetov; povsod se preriva množica v vseh mogočih maskah. Pametnega odgovora ni bilo mogoče dobiti od nikogar in lastnik hotela se je hudoval, ko so prosili za sobo.

Gregor si je prizadeval, da bi se vživel v trenutni položaj. Vrvenje in drvenje pa je preprečilo vsak trud. S svojo visoko, evropsko postavo je obrnil na sebe pozornost in je hočeš-nočeš postal deležen karneval-

Dübellovo vedenje jo je zadnje dni dražilo. Ko se je razgovarjala z Las Casasom, se je vedno vmešaval. Nekega večera je po plesu z Argentinecem šla na krov. Na ograjo sta se naslonila in zrla zvezdnato nebo ter mirno morje. Krasna noč! Naenkrat se je prikazal Dübello.

— Kaj še nista šla spat? — je vprašal začudeno.

Kaj ga briga?! Dala mu je skoraj surov odgovor. Las Casas pa ko da se ne huduje. Uslužno je pripomnil, da je že bolj pozno, kakor je mislil in nato je želel lahko noč.

Dnevi so minevali in napačil je dan, ko se je »Gebria« usidrila v luki Rio de Janeiro. Betka je za dve uri pozabila, da je na zemlji. V jutranji zori je prišla na krov. Vstajajoče solnce je posipalo otoke z zlatim bleskom. V daljavi na vzhodni strani so krasili sinje nebo zafrankoromeni oblaki; na zapadu so se dvigali temni gorski vrhovi. Vodne gladine ni vznemirjal niti en val in Betki se je dozdevalo, da plapolala v sanjnjah in se na čarobni barki bliža pravljici deželi.

Ko je »Gebria« priplula v temnoplavi vodi skozi vhod v luko, se je vtis še povečal. V tistem trenutku, navidezno naenkrat, se je zavesa dvignila: pluli so med otoki in neposredno ob obrežju je ležalo pred njimi moderno mesto, belo, bleščeče, v kraljevski krasoti.

nova knjiga za vas! Brez nje ni nedelje!
"BESEDE ŽIVLJENJA!"
Naročite ta fantovski molitvenik,
ki stane 22 Din, v usnje z zlato
obvezo pa 30 Din v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Fantje